

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว16101

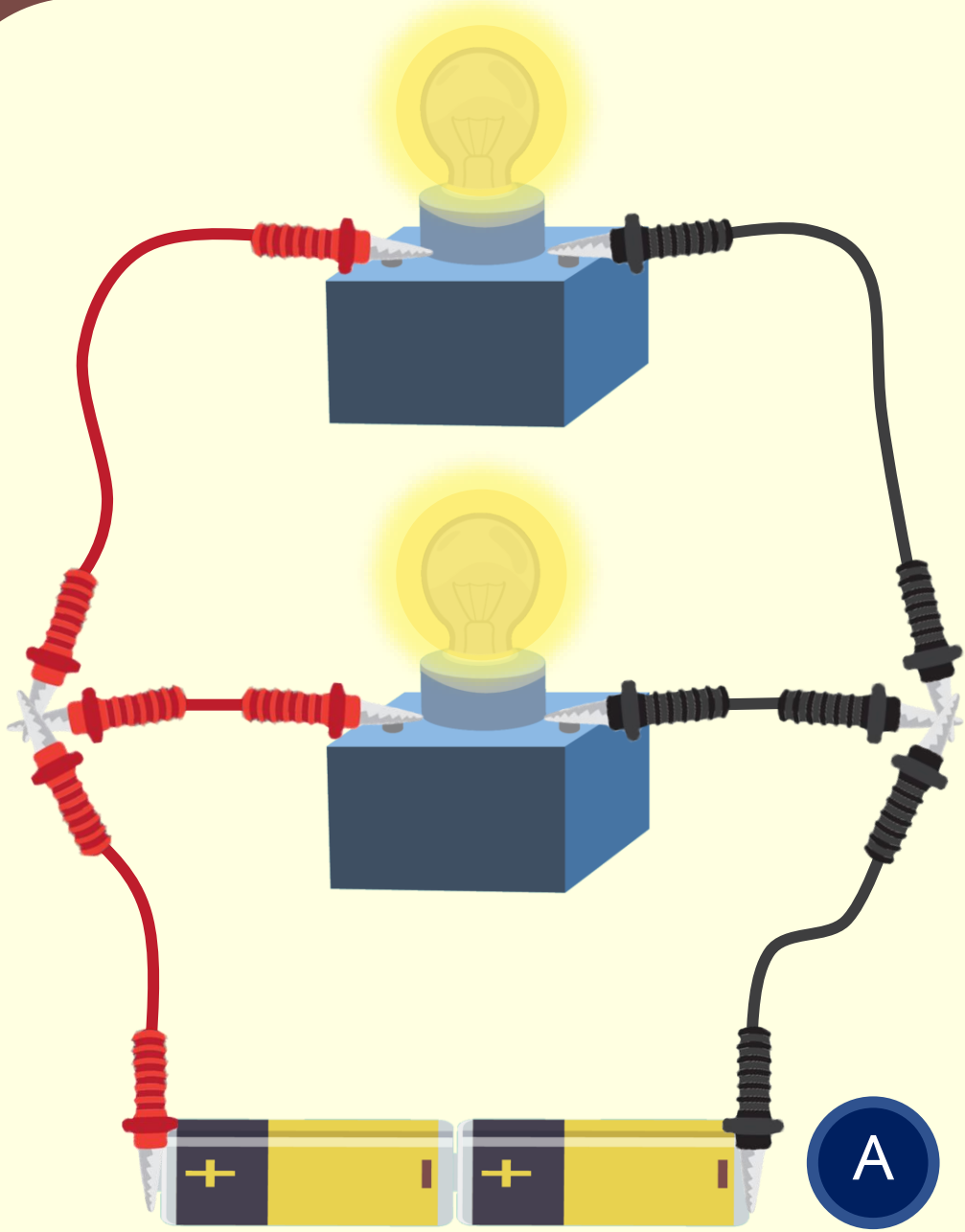
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรมและขนาน (3)

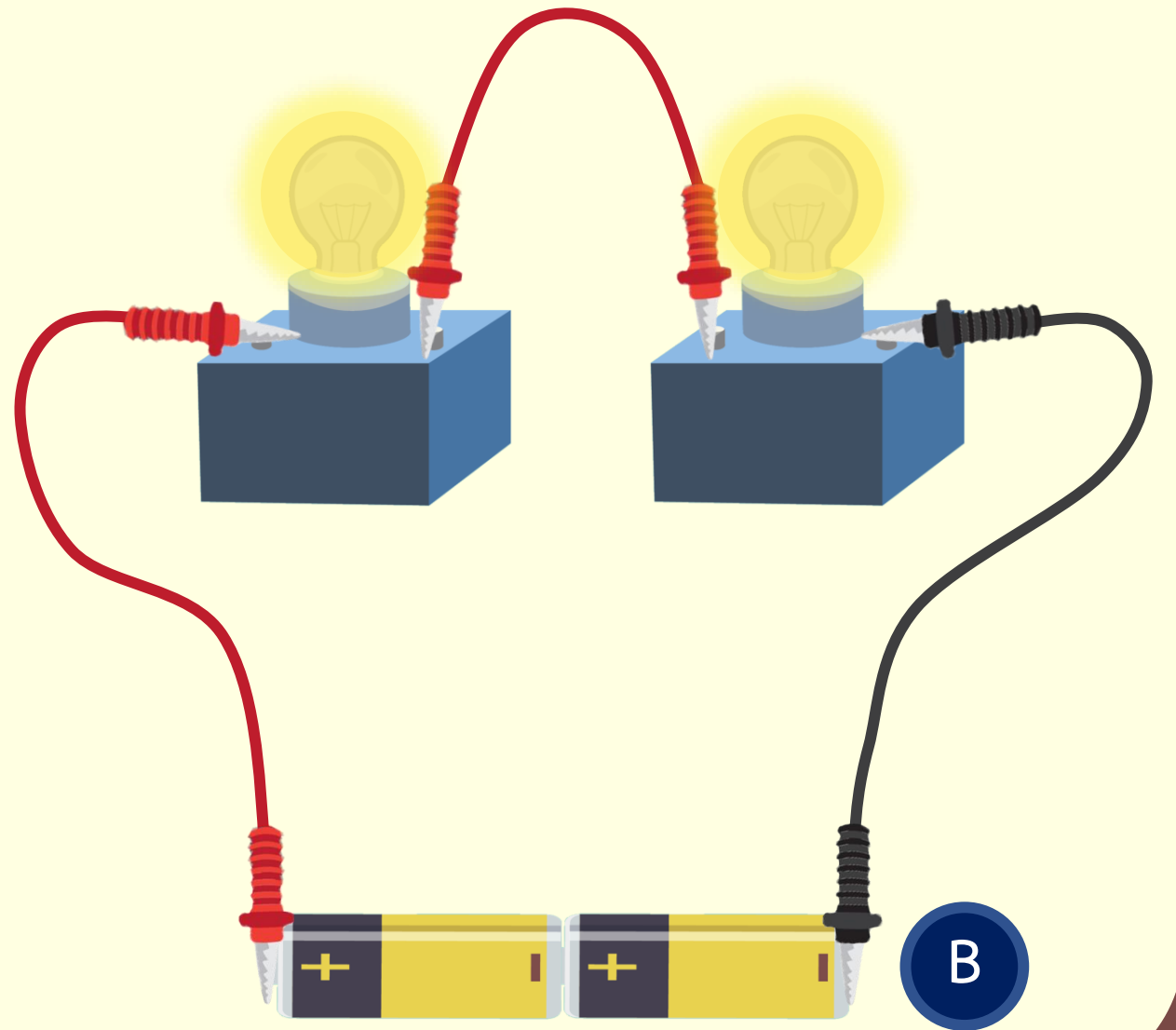
ครูผู้สอน ครูวิฑูรย์ ศรีเมฆ

ครูธิดารัตน์ เมฆหมอก

A

B

กิจกรรมที่ 1

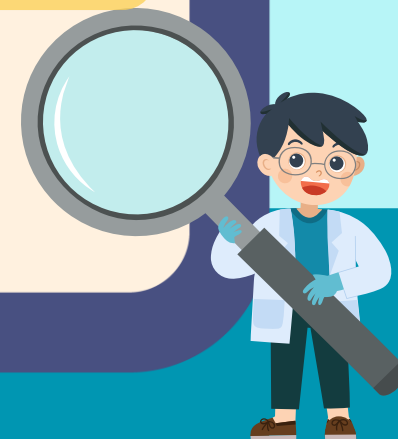
หลอดไฟฟ้าต่อกันอย่างไร

จุดประสงค์

อธิบายและบอกประโยชน์รวมทั้ง

ข้อจำกัดของการต่อหลอดไฟฟ้าแบบต่าง ๆ

วิธีทำกิจกรรม

7. อ่านใบความรู้เรื่องการต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการต่อหลอดไฟฟ้า เส้นทาง การเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าที่ผ่าน หลอดไฟฟ้าแต่ละแบบ และตัวอย่างการนำความรู้ เกี่ยวกับการต่อหลอดไฟฟ้าแต่ละแบบไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวันและข้อจำกัด บันทึกผลและนำเสนอ

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ใบความรู้เรื่องการต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ สามารถทำได้ ๒ แบบ คือ การต่อแบบอนุกรม และการต่อแบบขนาน ซึ่งแต่ละแบบให้ผลที่แตกต่างกัน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

ลักษณะการต่อ

กระแสไฟฟ้าที่ผ่านหลอดไฟฟ้าแต่ละดวงจะเป็นกระแสไฟฟ้าจำนวนเดียวกันที่มีปริมาณเท่ากัน

เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งออกจากวงจรไฟฟ้า จะเป็นวงจรเปิด ทำให้ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือจึงไม่สามารถทำงานได้

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

ลักษณะการต่อ

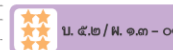

กระแสไฟฟ้าจะแยกผ่านแต่ละเส้นทางที่ต่อกับหลอดไฟฟ้าแต่ละดวง

เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งออกจากวงจรไฟฟ้า จะไม่มีกระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ผ่านเส้นทางที่ต่อกับหลอดไฟฟ้านั้น ในขณะที่เส้นทางอื่นยังมีกระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ผ่านได้ ทำให้หลอดไฟฟ้าในเส้นทางอื่นยังคงทำงานได้

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

การใช้งาน

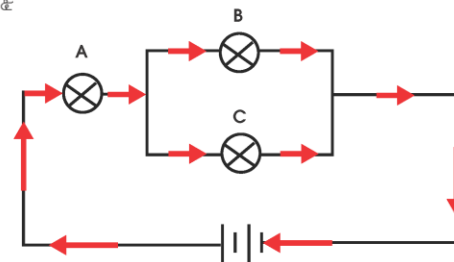
พบในวงจรไฟฟ้าที่ต้องการควบคุมให้มีหรือไม่มีกระแสไฟฟ้า เช่น การต่อสวิตช์กับเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยเมื่อยกสวิตช์ขึ้น วงจรไฟฟ้าจะเปิด ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า หรือการต่อฟิวส์ในบ้าน ถ้าฟิวส์ขาด วงจรไฟฟ้าจะเปิด ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า หรืออาจพบในการต่อหลอดไฟฟ้าประดับตามสถานที่ต่าง ๆ

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

การใช้งาน

พบได้ในการต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในอาคารบ้านเรือน ซึ่งสามารถแยกให้เครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นใดชิ้นหนึ่งทำงานได้ หรือถ้าเครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นใดชิ้นหนึ่งชำรุด ก็ไม่มีผลต่อการทำงานของเครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นอื่น

นอกจากการต่อวงจรไฟฟ้าแบบอนุกรม และแบบขนานในแต่ละวงจรแล้ว บางครั้งในวงจรไฟฟ้าหนึ่ง ๆ อาจมีทั้งการต่อแบบอนุกรมและแบบขนานร่วมกัน ดังรูปที่ ๒๕

รูปที่ ๒๕ การต่อวงจรไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนานร่วมกัน

คำชี้แจงบทบาท นักเรียนปลายทาง

1. อ่านใบความรู้เรื่องการต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน และร่วมกันอภิปรายข้อมูลจากการอ่านใบความรู้

คำชี้แจงบทบาท ครูปลายทาง

1. ให้ความช่วยเหลือนักเรียนขณะทำกิจกรรม

ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ สามารถทำได้ 2 แบบ
คือ การต่อแบบอนุกรมและการต่อแบบขนาน ซึ่งแต่ละ
แบบให้ผลที่แตกต่างกัน

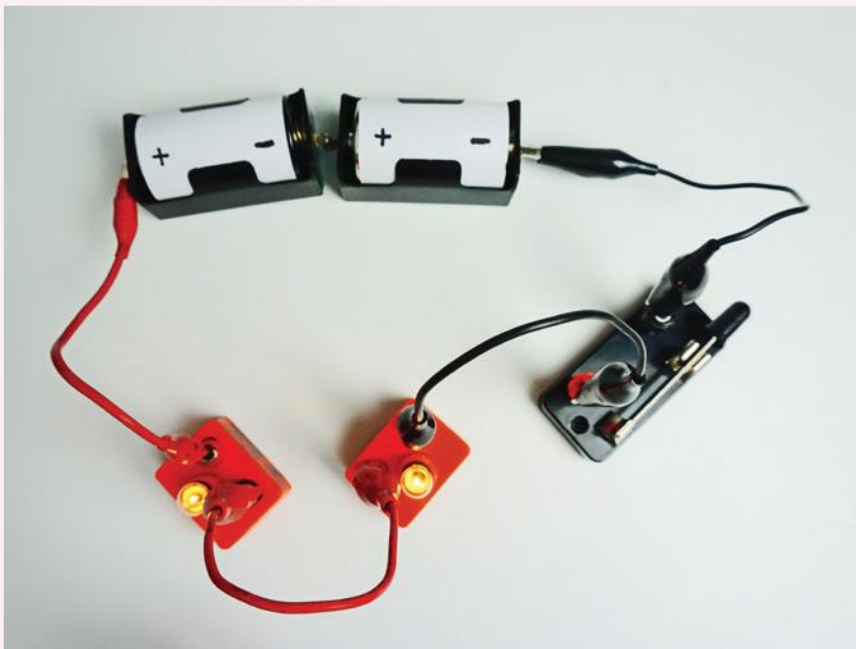

ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

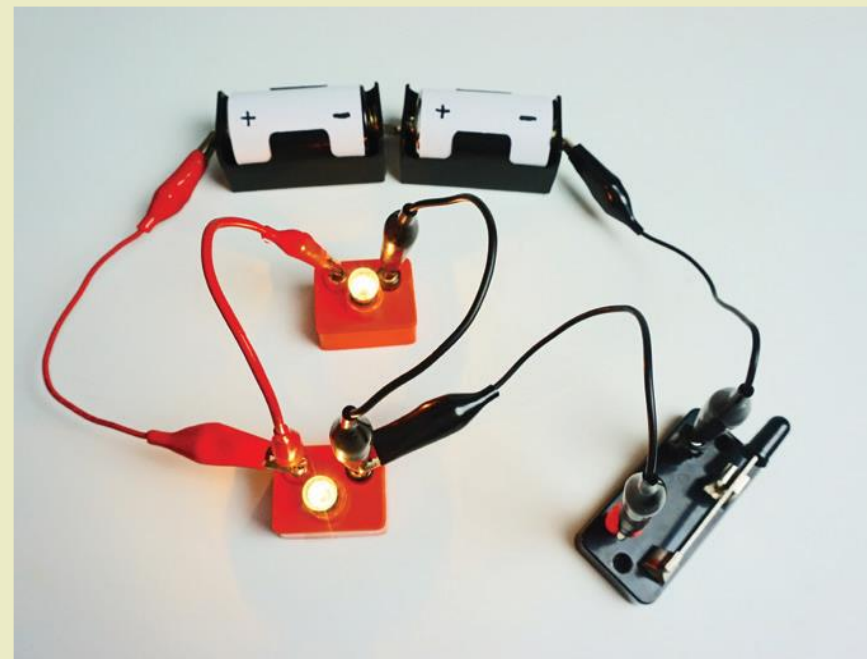
การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

ลักษณะการต่อ

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

ลักษณะการต่อ

ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

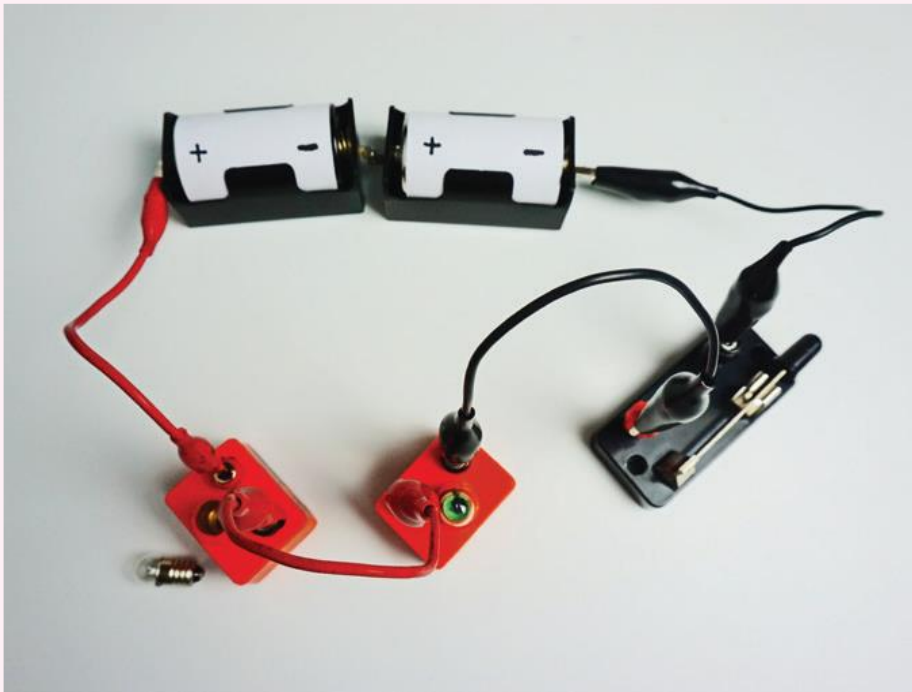
กระแสไฟฟ้าที่ผ่านหลอดไฟฟ้า
แต่ละดวงจะเป็นกระแสไฟฟ้า
จำนวนเดียวกันที่มีปริมาณเท่ากัน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

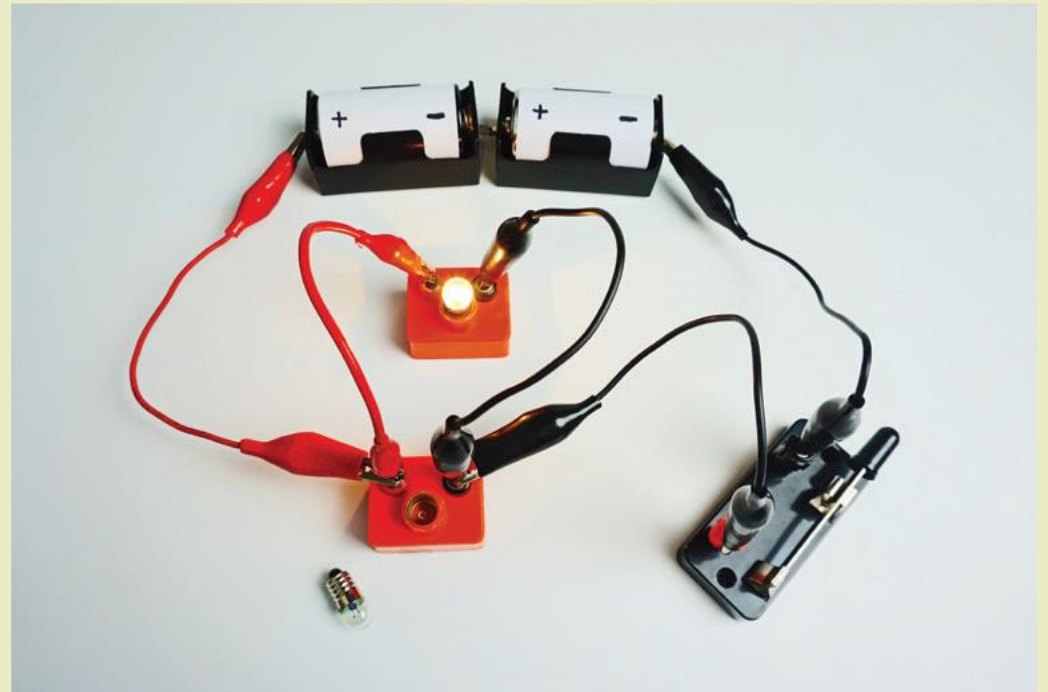
กระแสไฟฟ้าจะแยกผ่าน
แต่ละเส้นทางที่ต่อกับหลอดไฟฟ้า
แต่ละดวง

ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่ง
ออกจากวงจรไฟฟ้า จะเป็นวงจรเปิด
ทำให้ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า
หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือจึงไม่สามารถ
ทำงานได้

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่ง
ออกจากวงจรไฟฟ้า จะไม่มีกระแส
ไฟฟ้า เคลื่อนที่ผ่านเส้นทางที่ต่อกับ
หลอดไฟฟ้านั้น ในขณะที่เส้นทางอื่น
ยังมีกระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ผ่านได้
ทำให้หลอดไฟฟ้าในเส้นทางอื่น
ยังคงทำงานได้

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบอนุกรม

การใช้งาน

พบในวงจรไฟฟ้าที่ต้องการควบคุมให้มีหรือไม่มีกระแสไฟฟ้า เช่น การต่อสวิตช์กับเครื่องใช้ไฟฟ้าโดยเมื่อยกสวิตช์ขึ้น วงจรไฟฟ้าจะเปิด ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า หรือการต่อฟิวส์ในบ้าน ถ้าฟิวส์ขาด วงจรไฟฟ้าจะเปิด ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า หรืออาจพบในการต่อหลอดไฟฟ้าประดับตามสถานที่ต่าง ๆ

การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าแบบขนาน

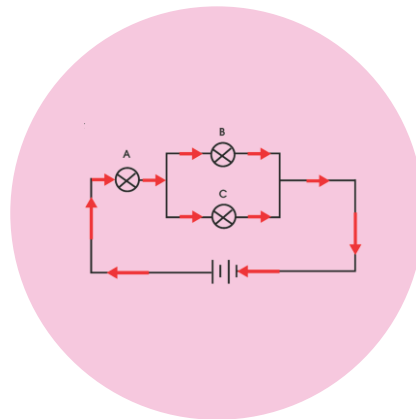
การใช้งาน

พบได้ในการต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในอาคารบ้านเรือน ซึ่งสามารถแยกให้เครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นใดชิ้นหนึ่งทำงานได้ หรือถ้าเครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นใดชิ้นหนึ่งชำรุด ก็ไม่มีผลต่อการทำงานของเครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นอื่น

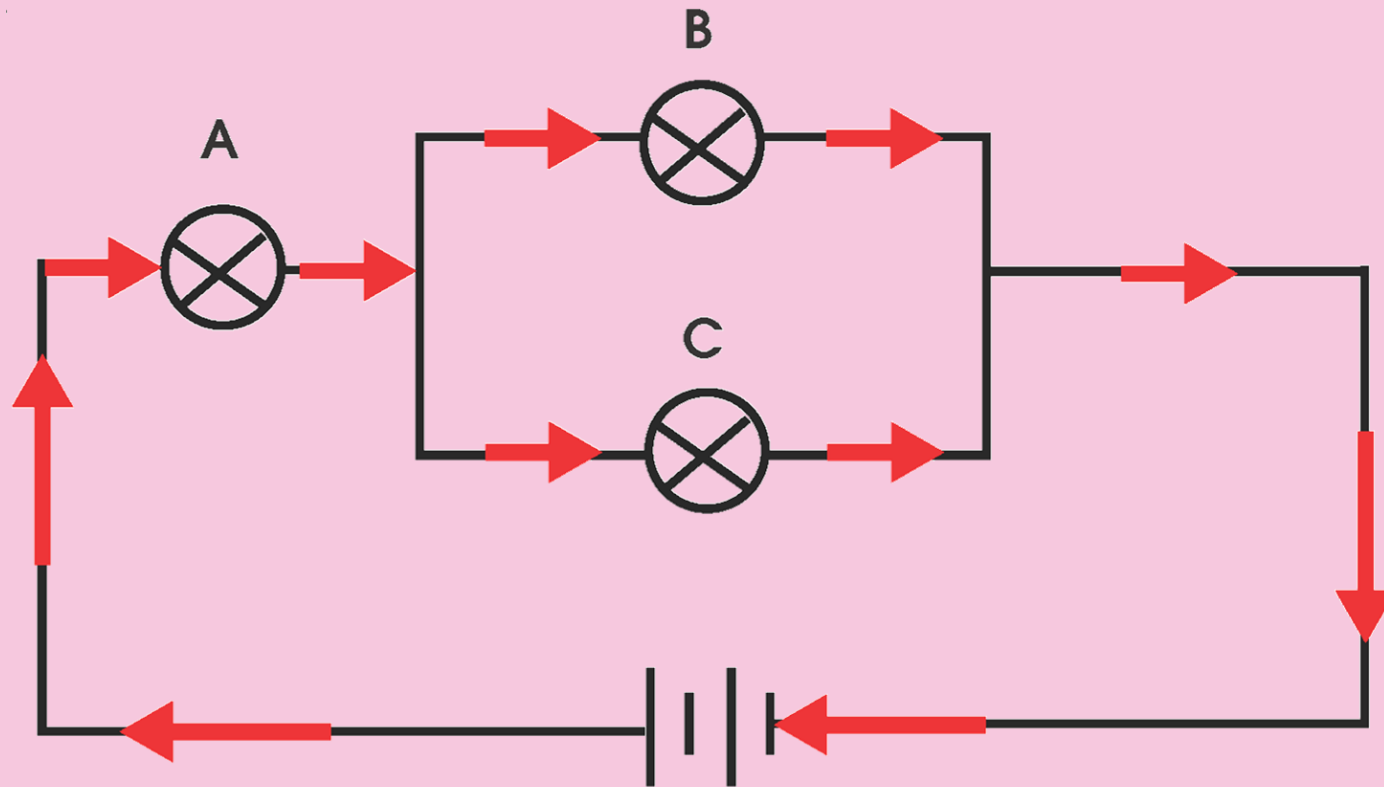
ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

นอกจากการต่อวงจรไฟฟ้าแบบอนุกรม และแบบขนานในแต่ละวงจรแล้วบางครั้งในวงจรไฟฟ้าหนึ่ง ๆ อาจมีทั้งการต่อแบบอนุกรมและแบบขนานร่วมกัน ดังรูป

ที่ 25

ใบความรู้ เรื่อง การต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน

รูปที่ 25 การต่อวงจรไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนานร่วมกัน

อภิปรายข้อมูล

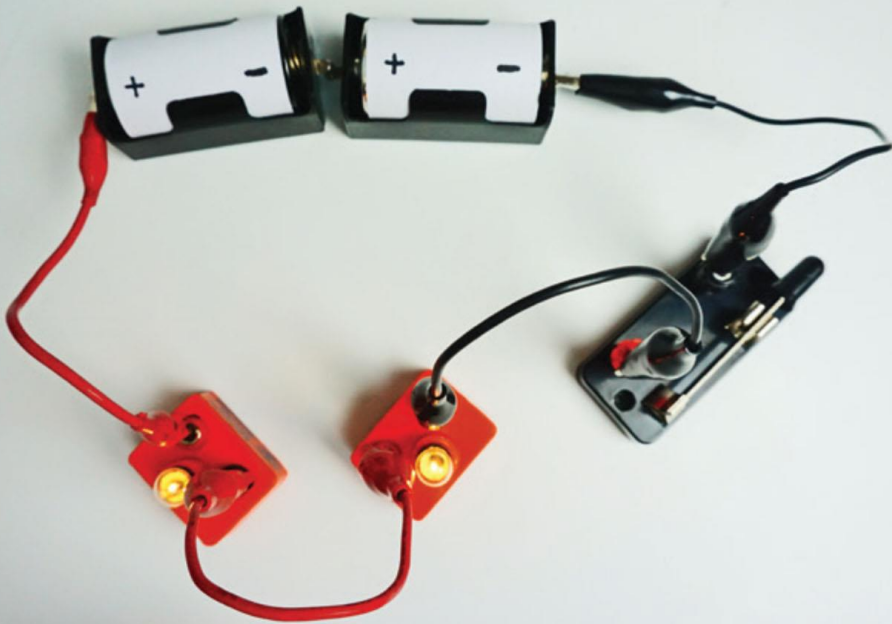
จากการอ่านใบความรู้

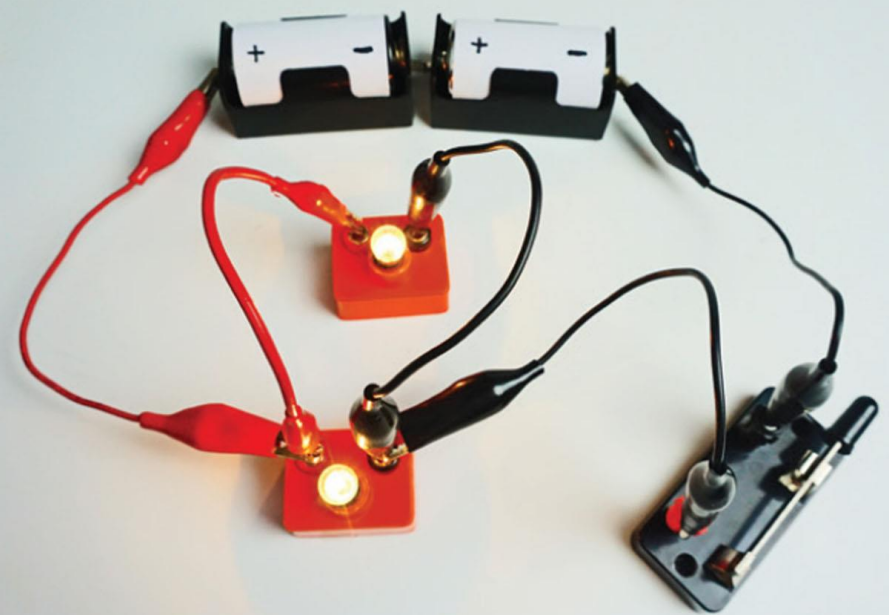

รูปใดเป็นการต่อวงจรไฟฟ้าที่ต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรม

A

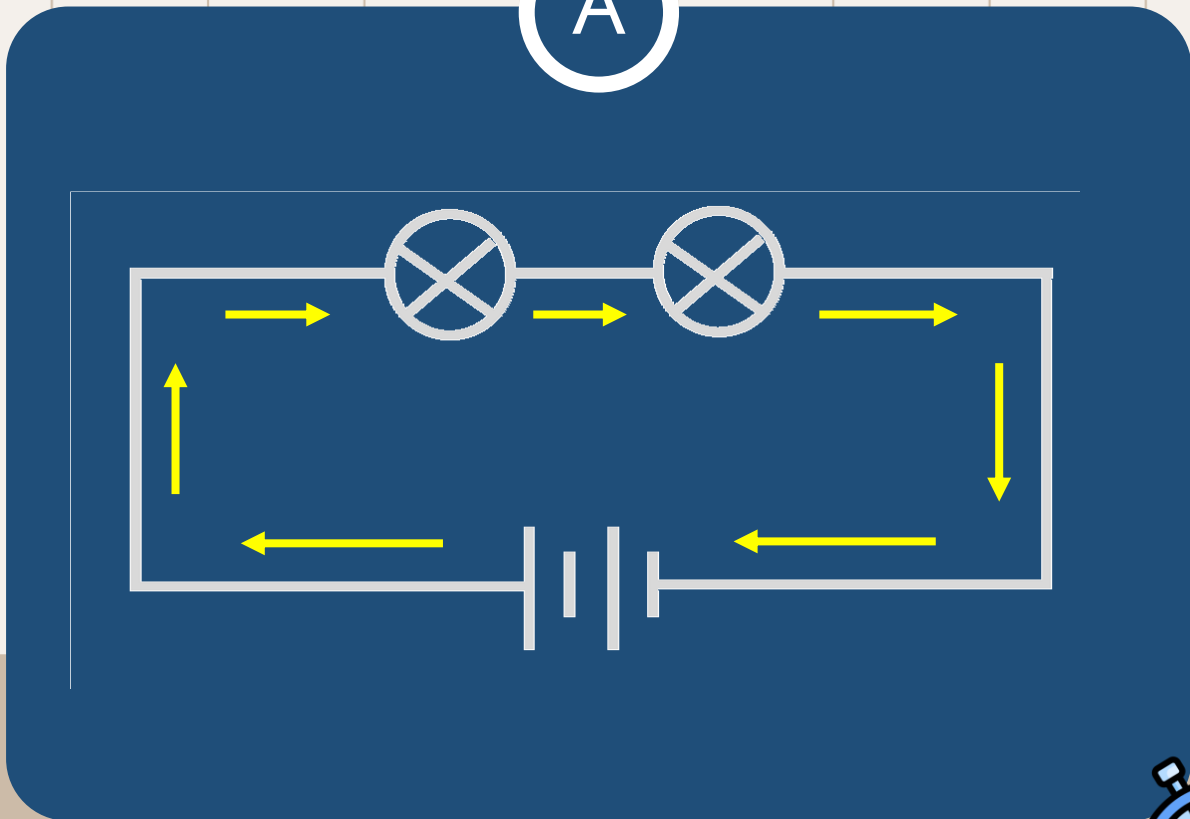
B

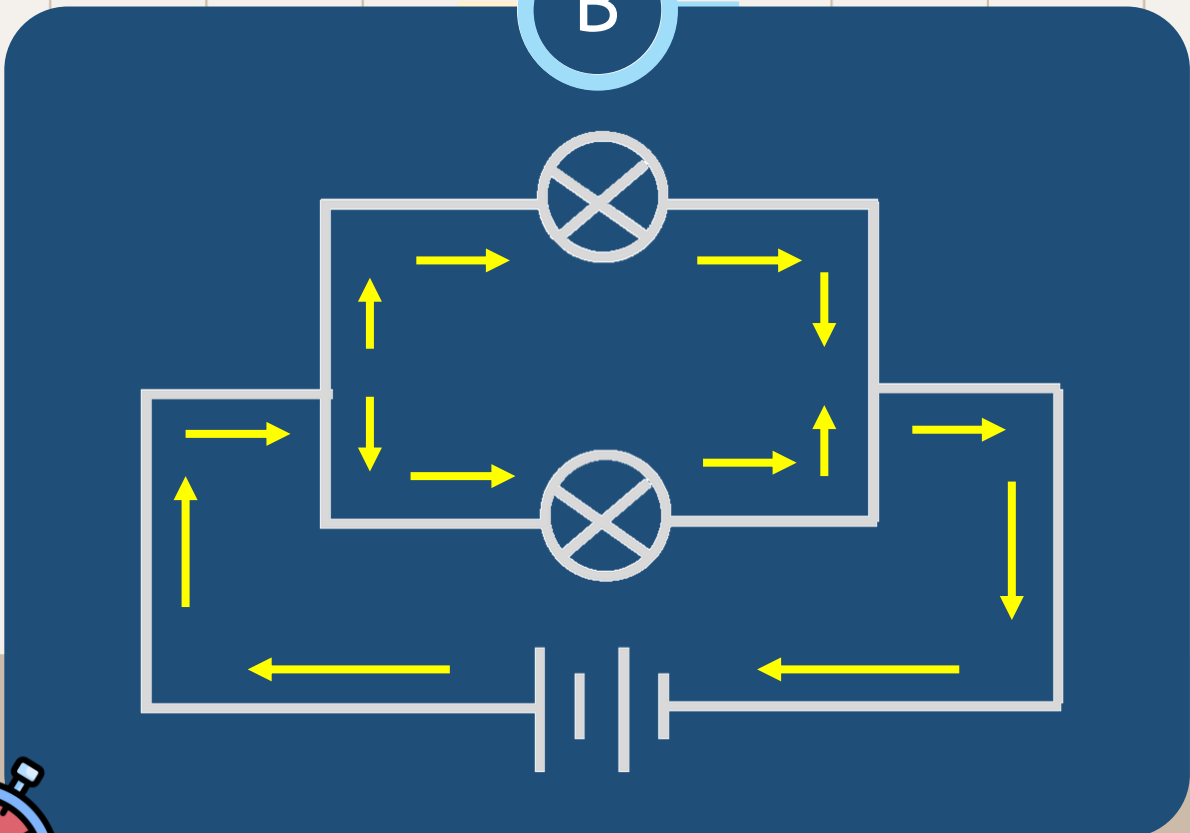
รูปใดที่แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า ในวงจรไฟฟ้าที่ต่อหลอดไฟฟ้าแบบขนาน

A

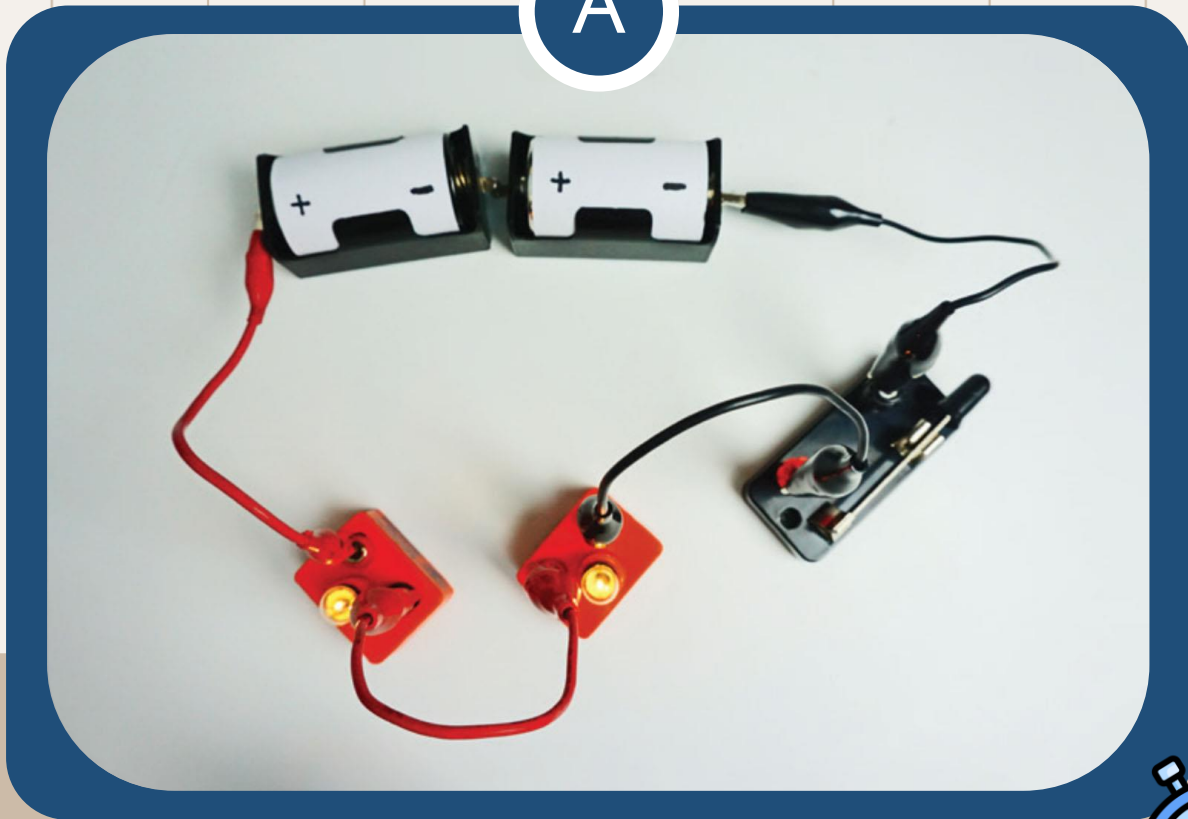
B

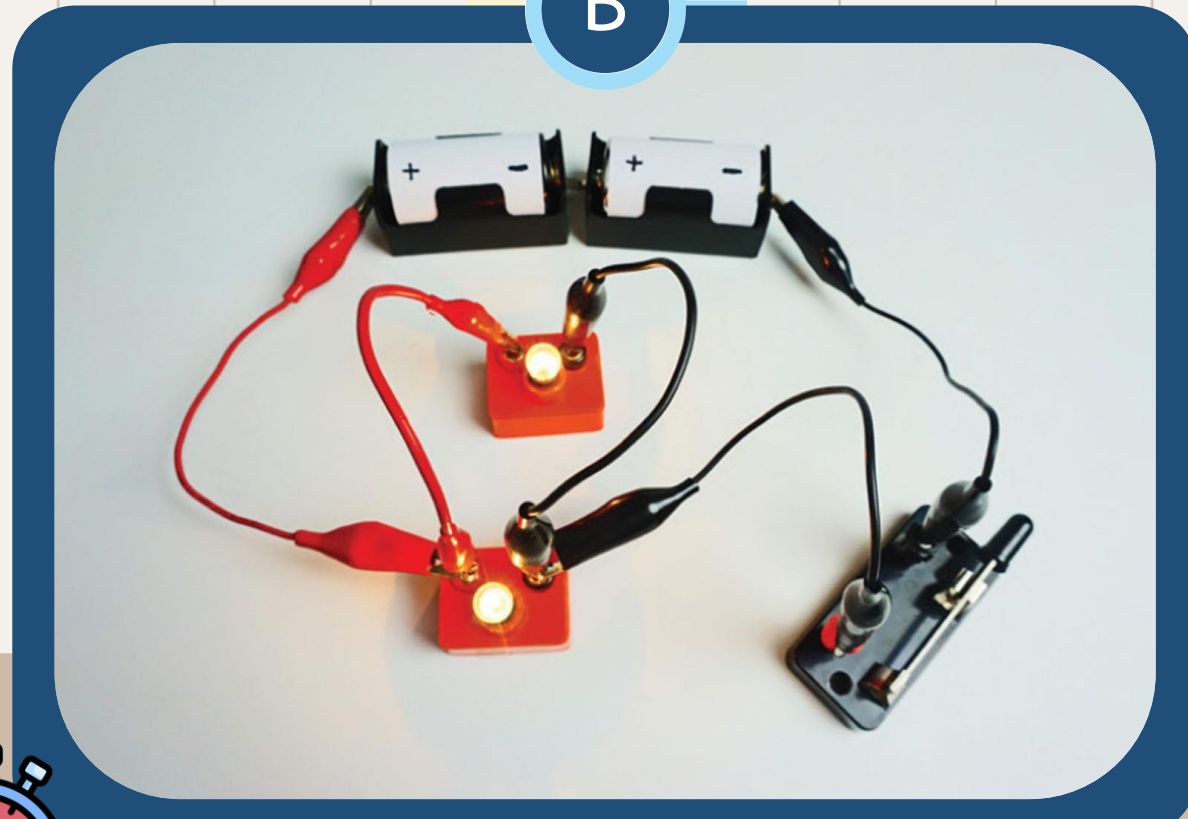

การต่อวงจรไฟฟ้าแบบใดเมื่อถอดหลอดไฟฟ้าออก 1 ดวง
จะทำให้หลอดไฟฟ้าที่เหลือยังคงสว่างอยู่

A

B

“การต่อพิวส์ในบ้าน ถ้าพิวส์ขาดวงจรไฟฟ้าจะเปิด
ไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า ทำให้ไฟฟ้าในบ้านดับทั้งหมด”

จากข้อความดังกล่าวเป็นการต่อวงจรไฟฟ้าแบบใด

A

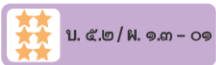
การต่อวงจรไฟฟ้าแบบอนุกรม

B

การต่อวงจรไฟฟ้าแบบขนาน

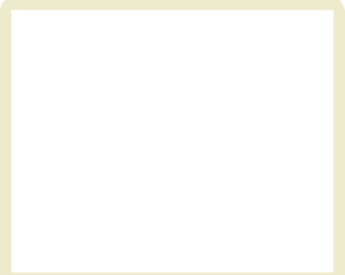
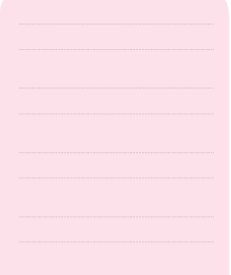

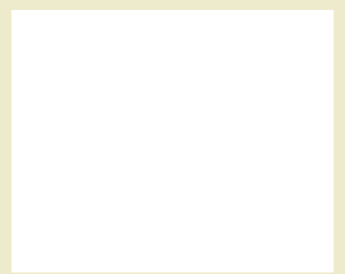
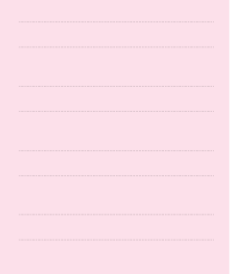

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ผลการอภิปราย

ตาราง ๒ เส้นทางเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า ประโยชน์ และข้อจำกัดของการต่อหลอดไฟฟ้า ๒ ดวง แต่ละแบบ

แผนภาพวงจรไฟฟ้าที่ต่อกับหลอดไฟฟ้า ๒ ดวง และเส้นทางเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า	ประโยชน์	ข้อจำกัด
 เรียกว่า _____		
 เรียกว่า _____		

ใบงาน 01 การต่อ หลอดไฟฟ้าแบบ อนุกรมและแบบขนาน

หน้า 144

ตาราง 2 เส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า ประโยชน์ และข้อจำกัด
ของการต่อหลอดไฟฟ้า 2 ดวง แต่ละแบบ

แผนภาพวงจรไฟฟ้าที่ต่อกับ
หลอดไฟฟ้า 2 ดวง และเส้นทาง
การเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า

ประโยชน์

ข้อจำกัด

เรียกว่า

ตาราง 2 เส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า ประโยชน์ และข้อจำกัด
ของการต่อหลอดไฟฟ้า 2 ดวง แต่ละแบบ

แผนภาพวงจรไฟฟ้าที่ต่อกับ
หลอดไฟฟ้า 2 ดวง และเส้นทาง
การเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า

ประโยชน์

ข้อจำกัด

เรียกว่า

คำชี้แจงบทบาท นักเรียนปลายทาง

1. ทำใบงาน 01 การต่อ
หลอดไฟฟ้าแบบอนุกรม
และแบบขนาน
หน้า 144

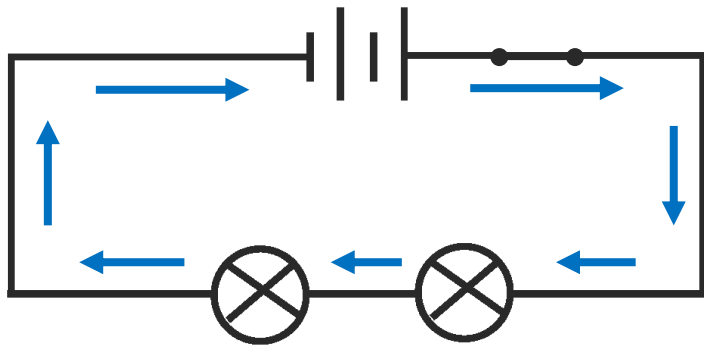
คำชี้แจงบทบาท ครูปลายทาง

1. ให้ความช่วยเหลือนักเรียน
ขณะทำกิจกรรม

ตาราง 2 เส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า ประโยชน์ และข้อจำกัด ของการต่อหลอดไฟฟ้า 2 ดวง แต่ละแบบ

แผนภาพวงจรไฟฟ้าที่ต่อกับ
หลอดไฟฟ้า 2 ดวง และเส้นทาง
การเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า

เรียกว่า แบบอนุกรม

ประโยชน์

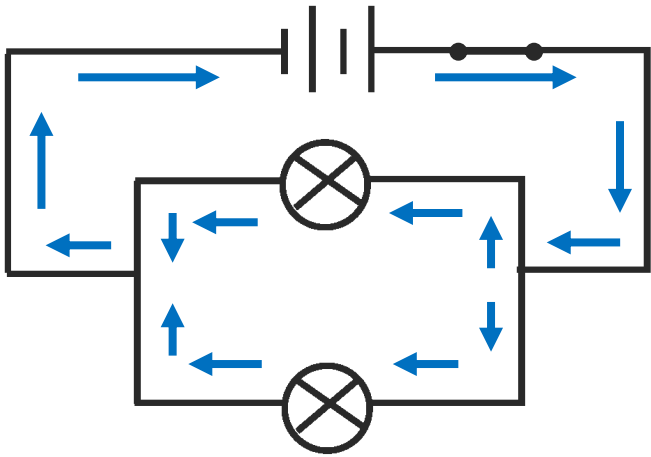
ใช้ต่อกับสวิตช์ เพื่อควบคุม
วงจรไฟฟ้าให้เปิดหรือปิดได้

ข้อจำกัด

เมื่อต่อหลอดไฟฟ้าแล้ว
หลอดไฟฟ้าดวงใดดวง
หนึ่งดับหรือเสีย จะทำให้
หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือ
ดับไปด้วย

ตาราง 2 เส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า ประโยชน์ และข้อจำกัด ของการต่อหลอดไฟฟ้า 2 ดวง แต่ละแบบ

แผนภาพวงจรไฟฟ้าที่ต่อกับ
หลอดไฟฟ้า 2 ดวง และเส้นทาง
การเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า

เรียกว่า **แบบขนาน**

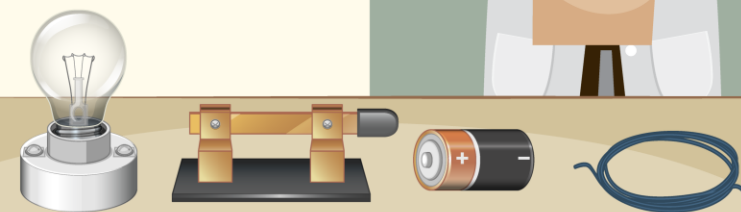
ประโยชน์

ใช้ต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน
ที่สามารถเลือกใช้หรือถอด
เครื่องใช้ไฟฟ้าออกจาก
วงจร โดยที่เครื่องใช้ไฟฟ้า
อื่นยังทำงานได้

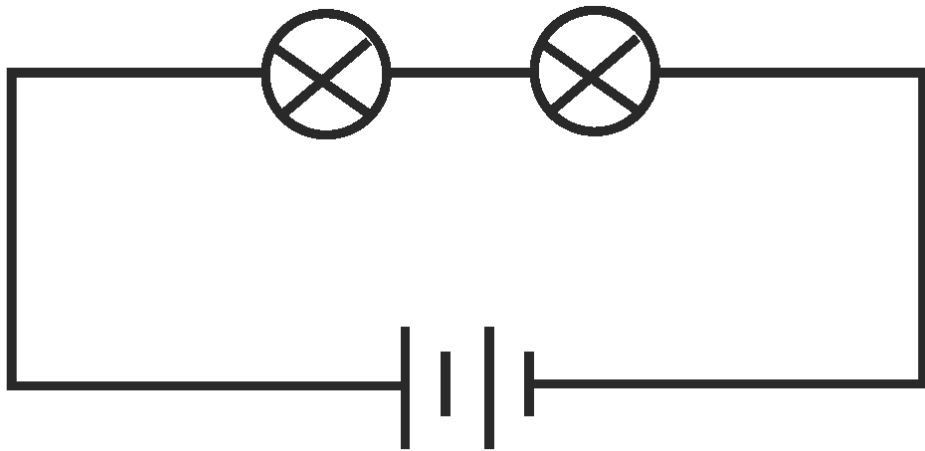
ข้อจำกัด

ใช้สายไฟฟ้าในการ
เชื่อมต่อจำนวนมากมีจุด
เชื่อมต่อจำนวนมาก

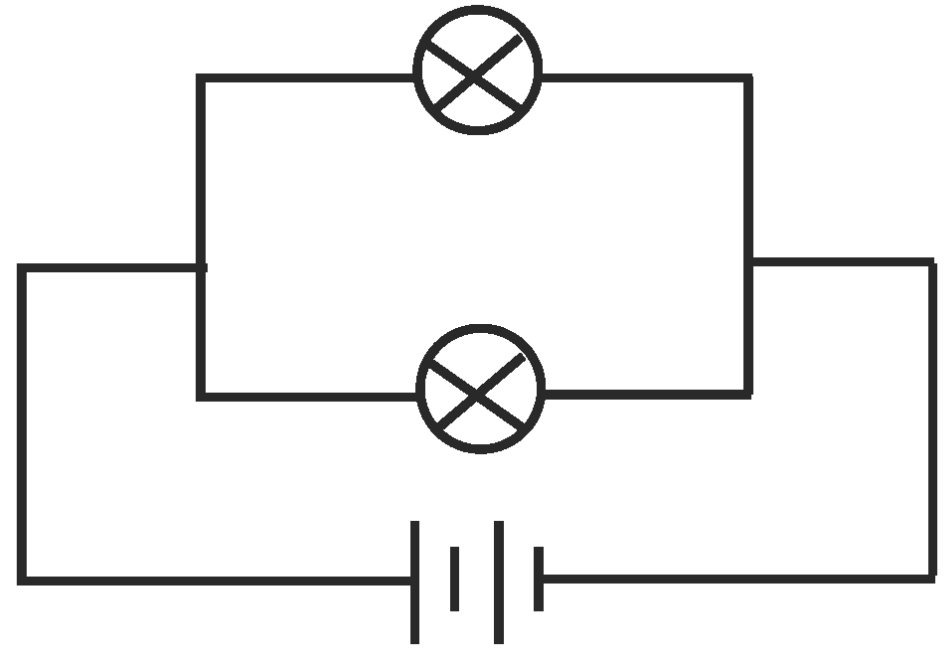
คำถามชวนคิด

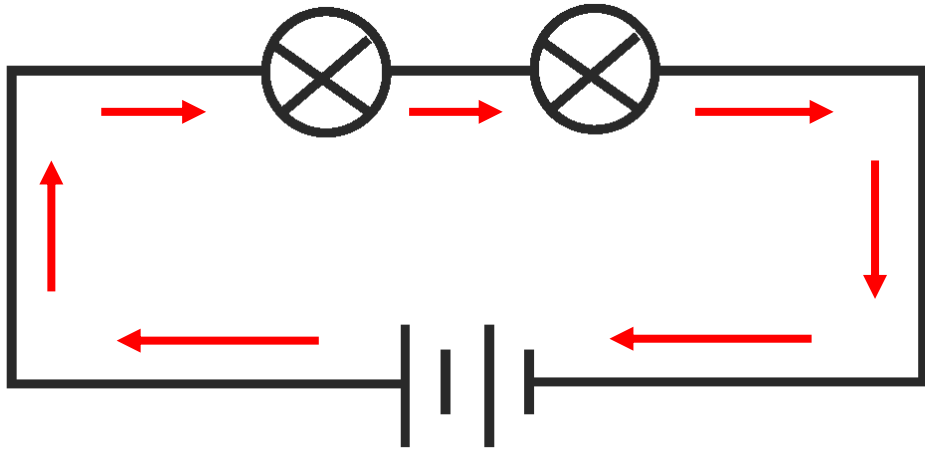
1. เส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าที่ต่อหลอดไฟฟ้าแต่ละแบบแตกต่างกันอย่างไร

แบบที่ 1

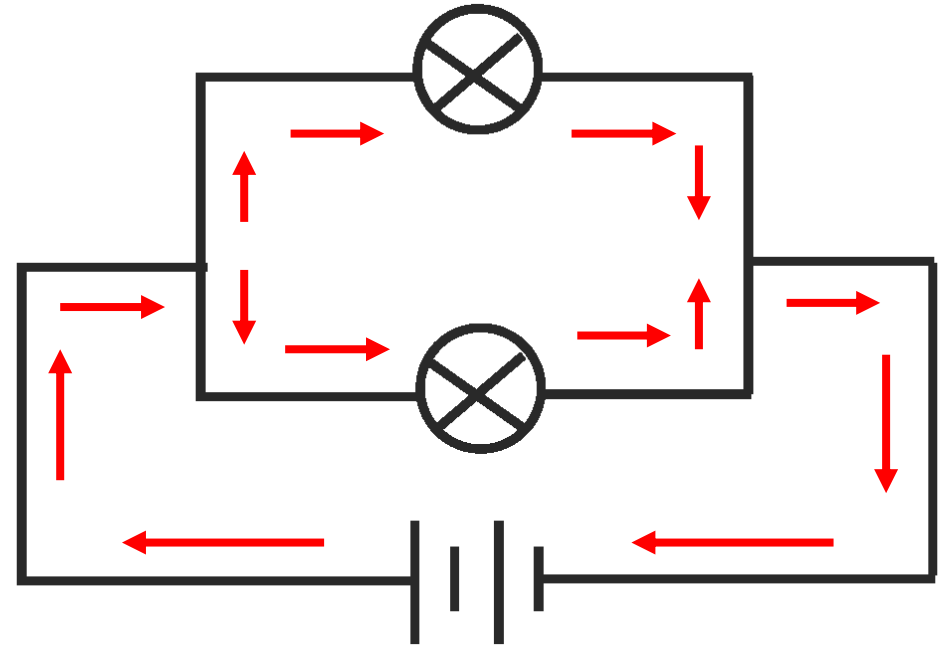

แบบที่ 2

แบบที่ 1

กระแสไฟฟ้าที่ผ่านหลอดไฟฟ้า
แต่ละดวงจะเป็นกระแสไฟฟ้า
จำนวนเดียวกันที่มีปริมาณเท่ากัน

แบบที่ 2

กระแสไฟฟ้าจะแยกผ่านแต่ละเส้นทาง
ที่ต่อกับหลอดไฟฟ้าแต่ละดวง

2. การต่อหลอดไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านเป็นการต่อแบบใด เพราะเหตุใด

ส่วนใหญ่เป็นการต่อ**แบบขนาน** เพราะเมื่อปิดหลอดไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าอันใดอันหนึ่ง หลอดไฟดวงอื่น ๆ ยังคงสว่างอยู่ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าเครื่องอื่นยังทำงานได้ เพราะมีกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าผ่านหลอดไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เหลือในวงจรไฟฟ้าได้

3. การต่อหลอดไฟฟ้าประดับตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นการต่อแบบใด เพราะเหตุใด

ไฟประดับบางแบบเป็นการต่อหลอดไฟฟ้าแบบขนาน เพราะถ้าหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งเสีย หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือยังสว่างได้

ไฟประดับบางแบบเป็นการต่อแบบอนุกรม เพราะเมื่อหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งเสีย จะทำให้หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือดับไปด้วย

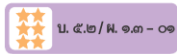

ใบงาน 01 การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนาน

หน้า 145 - 147

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำถามหลังจากทำกิจกรรม

๑. การต่อหลอดไฟฟ้า ๒ ดวง ในวงจรไฟฟ้าแล้วทำให้หลอดไฟฟ้าทั้งสองดวงสว่าง
ต่อได้กี่แบบ และมีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร

---

๒. ผลการทดลองเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ อย่างไร

---

๓. การต่อหลอดไฟฟ้าแบบใดที่เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งออกจาก
วงจรไฟฟ้าแล้ว หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือยังสว่างอยู่ เพราะเหตุใด

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

๔. การต่อหลอดไฟฟ้าแบบใดที่เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งออกจาก
วงจรไฟฟ้าแล้ว หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือดับ เพราะเหตุใด

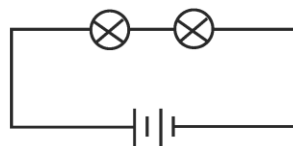

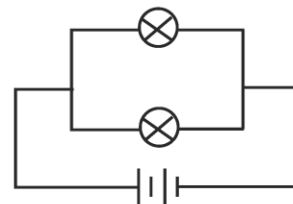
๕. เส้นทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า
ในวงจรไฟฟ้าที่ต่อหลอดไฟฟ้าแต่ละแบบ
แตกต่างกันอย่างไร

วาดลูกศรแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่
ของกระแสไฟฟ้า

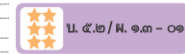
แบบที่ ๑

แบบที่ ๒

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

๖. การต่อหลอดไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านเป็นการต่อแบบใด เพราะเหตุใด

---

๗. การต่อหลอดไฟฟ้าประดับตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นการต่อแบบใด เพราะเหตุใด

---

๘. จากกิจกรรมนี้ สรุปได้ว่าอย่างไร

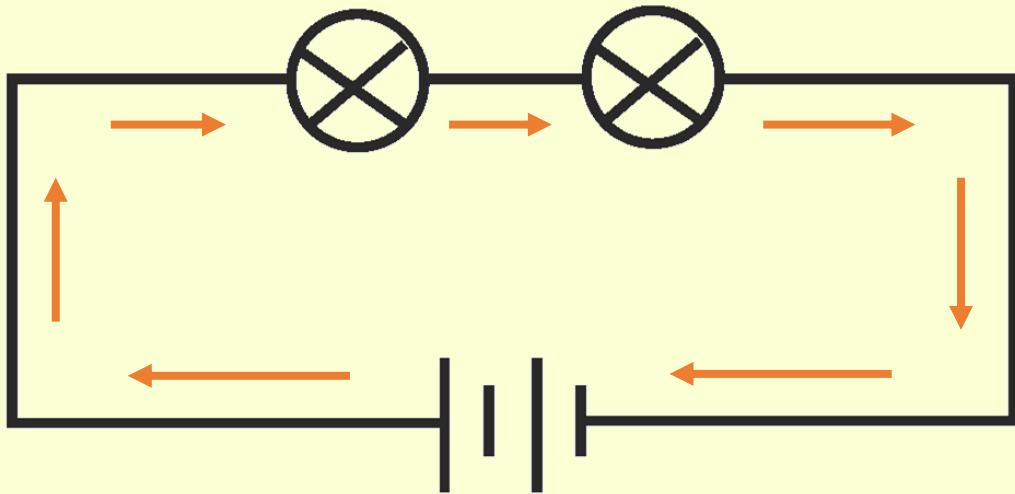

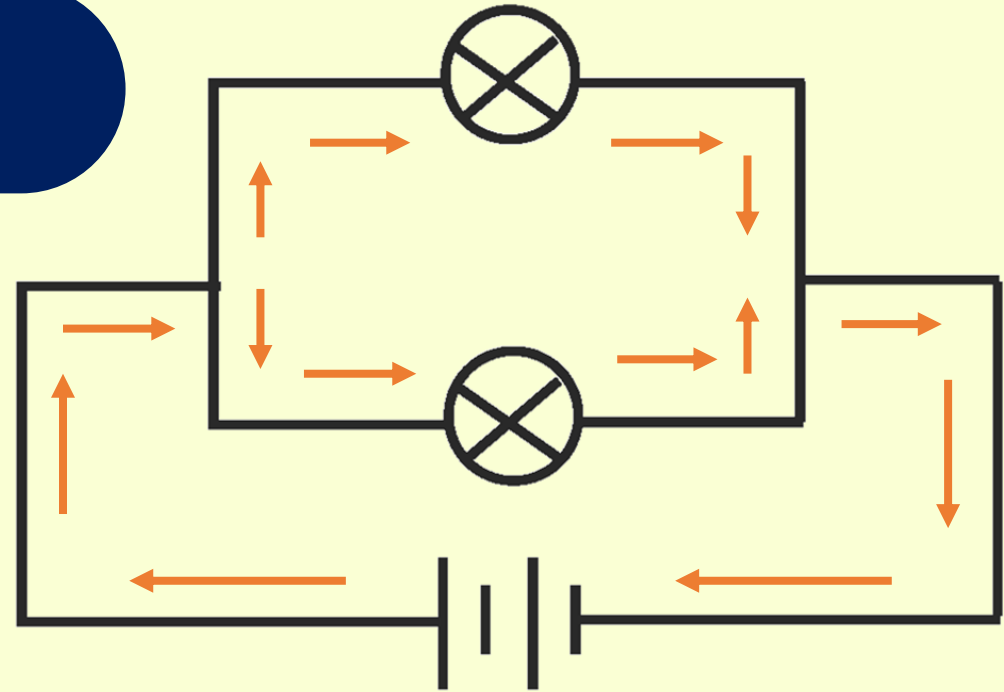

สรุปบทเรียน

การต่อหลอดไฟฟ้าทำได้ 2 แบบ ดังนี้

การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรม

การต่อหลอดไฟฟ้าแบบขนาน

กระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าทั้งสองแบบจะเคลื่อนที่จาก ขั้วบวก ของเซลล์ไฟฟ้าไปยังอุปกรณ์ไฟฟ้าแล้วกลับเข้าสู่ ขั้วลบ ของเซลล์ไฟฟ้า

สรุปบทเรียน

การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรม

- เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งออก หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือจะดับหมด เพราะทำให้วงจรไฟฟ้าไม่ครบวงจรหรือเป็นวงจรเปิด จึงไม่มีกระแสไฟฟ้าในวงจร
- นำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การต่อไฟประดับตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ

การต่อหลอดไฟฟ้าแบบขนาน

- เมื่อถอดหลอดไฟฟ้าดวงใดดวงหนึ่งออก หลอดไฟฟ้าดวงที่เหลือยังคงสว่าง เพราะมีเส้นทางอื่นที่ทำให้กระแสไฟฟ้าสามารถผ่านครบวงจรได้
- นำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เพื่อให้สามารถเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้านั้น ๆ ได้ตามความต้องการ

บทเรียนครั้งต่อไป

การต่อหลอดไฟฟ้าแบบ

อนุกรมและขนาน (4)

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

1. ใบงาน 02 แบบฝึกหัด เรื่อง การต่อหลอดไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนาน

